

RYNEK KSIĄŻKI W POLSCE 2012

W Polsce zarejestrowanych jest ponad 31 000 wydawnictw, jednakże wydawnictw aktywnych działa nie więcej niż 2,000 do 2,500.

Jednocześnie koncentracja na rynku jest bardzo duża. Udział trzystu największych wydawnictw branży wynosi prawie 98 proc. Około 600-700 firm wydaje w ciągu roku więcej niż dziesięć książek. W 2011 roku ponad 300 wydawnictw osiągnęło ponad 1 mln zł obrotu, a ok. 160 ponad 2 mln zł. Pozostali zarejestrowani wydawcy w większości są wydawcami jednej lub kilku książek i nie uczestniczą w rynku wydawniczym.

Udział wydawnictw w rynku w 2011 roku w podziale według wielkości

	Liczba podmiotów w grupie	Przychód ze sprzedaży w grupie	EURO	Procentowy udział w rynku
Duże wydawnictwa Roczny przychód > 4 mln euro	39	2 110	468,9	77,9%
Średnie wydawnictwa Roczny przychód 200 tys. euro < > 4 mln euro	Ok. 240	545	121,1	20,1%
Małe wydawnictwa Roczny przychód < 200 tys.euro, przy co najmniej dwóch wydanych tytułach	Ok. 1 500	50	11,1	1,8%
Wydawnictwa nieaktywne Wydające książki okazjonalnie	Ok. 4 tys.	5	1,1	0,2%

Rynek książki w Polsce 2012, Biblioteka Analiz Sp. z o. o.

Wartość rynku książki w Polsce w 2011 roku wynosiła 2,71 mld zł (600 mln euro) w cenach zbytu wydawców, czyli cenach, po jakich wydawcy sprzedają książki dystrybutorom. W 2011 roku wartość tego rynku spadła o 7,8 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim, kiedy jego wartość wynosiła 2,94 mld zł.

Spadek rynku w Polsce jest oczywiście wpisany w globalną tendencję coraz mniejszego zainteresowania publikacjami drukowanymi.

Rynek książki w Polsce w latach 2007-2011

Rok	Przychody ze sprzedaży książek w cenach zbytu wydawców w mln zł	Wzrost w procentach (zł)	Przychody w mln EUR	Wzrost w procentach (EUR)
2007	2.600	9 %	688	12 %
2008	2.910	12 %	829	20 %
2009	2.860	- 2 %	662	- 20 %
2010	2.940	3 %	735	11 %
2011	2.710	- 8 %	658	- 10 %

Rynek książki w Polsce 2012, Biblioteka Analiz Sp. z o.o.

Jako inne przyczyny spadku na polskim rynku książki w roku 2011 wymienia się przede wszystkim wprowadzenie od 1 stycznia 2011 roku 5 proc. podatku VAT, gdy do tego czasu książki obłożone były zerowym podatkiem VAT. Spowodowało to wzrost ceny detalicznej książek do 10 proc., a w przypadku podręczników nawet o 15 do 20 proc. Nowym zjawiskiem na polskim rynku jest wejście dużych dystrybutorów do sektora wydawniczego. Na przykład Firma Księgarska Jacek Olesiejuk utworzyła odrębne wydawnictwo Olesiejuk Sp. z o.o., które notuje dynamiczny coroczny wzrost i w 2011 roku osiągnęło przychód ze sprzedaży książek wynoszący 66,3 mln zł

Produkcja książek

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Wydane tytuły	19,920	21,810	21,740	22,460	24,380	24,920
Pierwsze wydania	11,990	13,260	13,280	13,310	13,430	12,180
Nakłady (w mln egz.)	133.6	146.4	145.7	144.4	139.2	122,4
Średni nakład (w egz.)	6,707	6,713	6,702	6,429	5,710	4,912

Rynek książki w Polsce 2012, Biblioteka Analiz Sp. z o.o

W 2011 roku zmniejszyła się liczba tytułów wprowadzonych do sprzedaży o 9 proc. w stosunku do roku poprzedniego, spadł też średni nakład do 5.410 egz., czyli był o 5 proc. mniejszy niż w roku 2010.

Łączny nakład książek wydanych w 2011 roku wynosił 122,4 mln egz. i było o 12 proc. niższy niż rok wcześniej.

Literatura piękna – średnie w latach

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Dla dorosłych	Dla dzieci i młodzieży	Dla dorosłych	Dla dzieci i młodzieży	Dla dorosłych	Dla dzieci i młodzieży	Dla dorosłych	Dla dzieci i młodzieży	Dla dorosłych	Dla dzieci i młodzieży
Wydane tytuły	3,909	1,425	4,316	1,262	4,185	1,699	4,708	1,482	5,089	1,890
Egzemplarze	17.268	7,854	19,107	8,162	15,621	9,249	20,280	7,515	22,275	9,854
Średni nakład	4,400	5,500	4,427	6,467	3,756	5,443	4,307	5,070	4,377	5,214

Ruch Wydawniczy w Liczbach Biblioteka Narodowa

Literatura piękna – liczba tytułów

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Dla dorosłych	Dla dzieci	Dla dorosłych	Dla dzieci	Dla dorosłych	Dla dzieci	Dla dorosłych	Dla dzieci	Dla dorosłych	Dla dzieci
Pierwsze wydania	3,209	1,191	3,679	1,144	3,532	1,226	3,886	1,034	4,354	1,529
Reedycje	700	234	637	118	653	473	822	448	735	361

Ruch Wydawniczy w Liczbach Biblioteka Narodowa

Oryginały i tłumaczenia (wszystkie)

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Oryginały	Tłumaczenia	Oryginały	Tłumaczenia	Oryginały	Tłumaczenia	Oryginały	Tłumaczenia	Oryginały	Tłumaczenia
Wydane tytuły	16,579	6,697	21,005	7,243	20,149	7,979	20,095	7,245	21,268	8,094

Ruch Wydawniczy w Liczbach Biblioteka Narodowa

Oryginały i tłumaczenia (literatura piękna dla dorosłych)

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Oryginał	Tłumaczenia	Oryginał	Tłumaczenia	Oryginał	Tłumaczenia	Oryginał	Tłumaczenia	Oryginał	Tłumaczenia
Wydane tytuły	2,146	1,659	2,915	3,020	2,972	2,912	2,482	2,206	2,626	2,444

Ruch Wydawniczy w Liczbach Biblioteka Narodowa

Udział w przychodach ze sprzedaży książek wg typów wydawanej literatury

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Literatura piękna	20.3	18.9	17.9	14.9	15.0	13,1
Literatura dziecięca	8.2	8.2	8.4	7.9	7.5	5,9
Lektury szkolne	2.6	2.5	2.4	2.3	2.2	2,2
Książka szkolna	28.7	24.9	23.9	27.1	27.5	30,1
Książka naukowa i fachowa	22.8	26.7	29.7	32.9	33.3	36,3
Książki ilustrowane	8.7	7.0	6.5	5.4	5.1	4,3
Książka religijna	3.8	6.4	6.0	5.6	5.8	4,6
Inne (w tym nuty i kartografia)	4.9	5.4	5.2	4.0	3.6	3,5

Rynek książki w Polsce 2012, Biblioteka Analiz Sp. z o.o.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba sprzedanych egzemplarzy (w mln)	129.9	140.4	147.1	143,6	139.8	119,3

Rynek książki w Polsce 2012, Biblioteka Analiz Sp. z o.o.

Najwięksi wydawcy książek w Polsce 2011:

	Wydawnictwo	Przychody ze sprzedaży książek w 2011 roku w mln zł
1.	Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne www.wsip.com.pl	226,6
2.	Nowa Era www.nowaera.pl	198,0
3.	Wolters Kluwer Polska www.wolterskluwer.pl	181,3
4.	Grupa PWN www.pwn.pl	130,7
5.	Weltbild Polska www.weltbild.pl	112,0
6.	Grupa Edukacyjna MAC www.mac.pl	100,7
7.	Pearson Central Europe www.pearson.pl	93,3
8.	Reader's Digest www.digest.com.pl	82,7
9.	Wiedza i Praktyka www.wip.pl	68,7
10.	Wydawnictwo Olesiejuk www.olesiejuk.pl	66,3

Rynek książki w Polsce 2012, Biblioteka Analiz Sp. z o.o.

Rok 2011 był trudny dla sektora wydawniczego i przyniósł wyraźne spadki przychodów, które nie ominęły zarówno czołowych firm, jak też mniejszych wydawnictw, które dynamicznie rozwijały się w latach poprzednich. W roku 2011 udział w rynku pięciu największych wydawców (WSiP, Nowa Era, Wolters Kluwer Polska, Grupa PWN i Weltbild Polska) wyniósł 31,3 proc.

Liczba zatrudnionych w wydawnictwach w 2011 roku wynosiła 5.960 osób i była o 3 proc. niższa niż w roku poprzednim.

Rok 2011 rok był również okresem, kiedy wielu wydawców widocznie rozszerzyło ofertę publikacji elektronicznych i rozwinęło systemy ich sprzedaży. Mimo że obroty ze sprzedaży plików nie przekraczają jeszcze 1 proc. rynku, to wyraźnie widać, że wydawcy uznali takie działania za konieczne i realnie perspektywiczne.

Dotkliwym problemem pozostaje kwestia piractwa internetowego, w tym działalność serwisów takich jak chomikuj.pl i sposobów walki z tym procederem.

ŚREDNIA CENA KSIĄŻKI

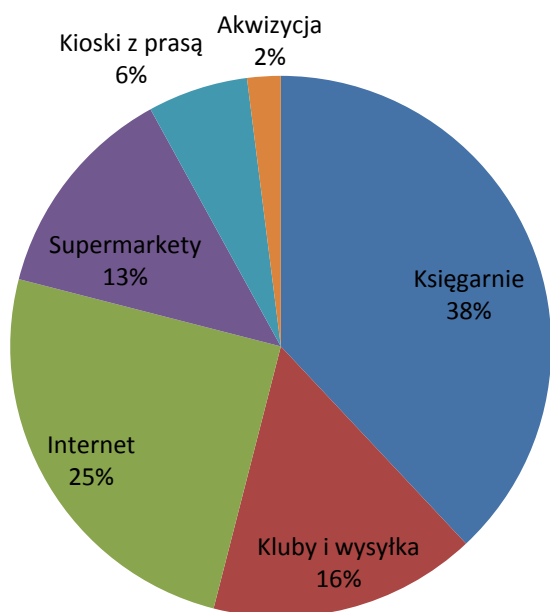
Ceny książek w ciągu ostatnich kilku lat wzrosły nieznacznie, mimo to wielu czytelników ma poczucie, że książki są drogie. Jednocześnie podaż tzw. taniej książki (egzemplarze przecenione przez wydawnictwa bądź hurtownie) jest ogromna. W ostatnich latach rynek tanich publikacji poszerzyły tytuły dołączane do gazet. W 2011 roku ceny książek wzrosły o ponad 10%, czyli więcej niż stawka VAT, do 37,8 złotych, a wzrost ceny nowych tytułów był nawet większy.

Cena detaliczna	2007	2008	2009	2010	2011
zł	30.50	31.90	32.5	34.3	37,8
EURO	8.06	9.11	7.52	8.57	8,40

DYSTRYBUCJA

Hurtownie mają duży – 50 proc. udział w rynku. W roku 2011 sprzedaż spadła o 4,7 proc. Ogólna liczba podmiotów hurtu księgarskiego zmniejsza się i po wielu spektakularnych bankructwach na rynku działa około 230 firm. W Polsce działają cztery sieci sprzedaży o zasięgu ogólnopolskim – Azymut, FK Jacek Olesiejuk, Platon i Wikr.

Podział rynku dystrybucji:

Księgarnie

W roku 2011 funkcjonowało ponad 2000 księgarń. Rabaty dla hurtowni wynoszą średnio około 50 proc. Księgarnie pracują na 30- 35 % upuście w przypadku książki tzw. kolorowej i 23 – 25 % dla podręczników. Nawet do 35 proc. dostają księgarze zaopatrujący się bezpośrednio u wydawców (poza dużymi sieciami księgarskimi jak Empik).

Główne sieci księgarskie

- **Empik / empik.com**

Największa sieć księgarska w kraju, którą tworzy prawie 150 sklepów w największych miastach Polski (44). Jej oferta liczy około 65 000 tytułów. W 2005 roku firma wznowiła sprzedaż internetową pod adresem Empik.com (oferując na niej ponad 2,2 miliona produktów). W 2011 roku grupa kapitałowa, w ramach której działa Empik, przejęła księgarnię internetową Gandalf.com oraz wydawnictwa: Buchmann, Wilga i W.A.B, a także dystrybutora publikacji elektronicznych Virtualo.

- **Matras / matras.pl**

Sieć zajmuje się sprzedażą zarówno hurtową jak i detaliczną. Należy do niej 100 księgarń w 70 miastach na terenie całego kraju. W 2011 roku firma uruchomiła księgarnię internetową.

- **Dom Książki / domksiazki.pl**

Niemal jedyny detaliczny dystrybutor książek w latach 1950-1989. Obecnie składa się z kilku niezależnych spółek: Dom Książki Białostok, Gdański Dom Książki, Dom Książki Katowice. Sieć liczy 130 księgarń, których łączny obrót porównywalny jest z siecią Matras.

- **Książnica Polska / ksiaznica.pl**

Działa w północno-wschodniej Polsce prowadząc sprzedaż hurtową i detaliczną. Do firmy należy ok. 26 księgarń w 18 miastach (w Olsztynie, Gdańsku, Warszawie, Lublinie, Poznaniu i wielu innych). Firma prowadzi także program partnerski skierowany do księgarń indywidualnych, dzięki któremu zyskują one m.in. lepsze warunki handlowe i bezpieczeństwo w zakresie dostaw.

- **Nova Duo / nova.rzeszow.pl**

Działa w południowo-wschodniej Polsce, gdzie prowadzi sprzedaż zarówno hurtową jak i detaliczną. Posiada ponad 20 księgarń w kilkunastu miastach.

- **HDS / hds.pl**

Jej ponad 200 punktów działa pod różnymi markami (InMedio, Relay, Virgin, Akapit, Discover), głównie na dworcach kolejowych. Większość salonów ma w ofercie od 200 do 500 tytułów.

Internet

W 2012 roku funkcjonowało 550 sklepów internetowych sprzedających książki i multimedia. Ponad 74 proc. gospodarstw domowych ma dostęp do Internetu i 83 proc. Polaków ma dostęp do mobilnego internetu, co skutkuje wzrostem sprzedaży internetowych. Sprzedaż książek w roku 2012 pozostała na tym samym poziomie co w roku poprzednim.

Księgarnie internetowe prowadzące wysyłkę za granicę:

- merlin.pl
- empik.com
- wysylkowa.pl
- inbook.pl
- gandalf.com.pl

E-booki

Polski rynek książek elektronicznych wciąż znajduje się w fazie budowy, chociaż rok 2011 był przełomowy dla rozwoju tego rynku. Poprzednio dominował format PDF, dziś podstawowym formatem jest Pub, jak też MOBI, dedykowany e-książkom i czytnikom Kindle produkowanym przez koncern Amazon. Obecnie technologicznym przygotowaniem pliku do sprzedaży zajmują się najczęściej sprzedawcy e-treści, czyli sklepy takie jak: Nexto.pl, Virtualo (spółka zależna Empiku), Woblink (podmiot z grupy Znak), Legimi, eLibri czy Bezkartek.pl.

Najwięcej e-booków w formacie MOBI mają w swojej ofercie: Wydawnictwo Literackie, W.A.B., Drzewo Babel oraz Grupa Helion, która stworzyła własną platformę eBookpoint.pl., natomiast Virtualo oferuje 300 topowych tytułów w formacie Amazona. W tym formacie swoje pliki oferują również: Albatros, Czarna Owca, Czarne, Insignis, Fabryka Słów, G+J Książki, Nasza Księgarnia, Noir sur Blanc, Świat Książki i Zysk i S-ka.

Rynek e-czytników w Polsce szacuje się już na 100 tys. sztuk, przy czym najpopularniejsze, z ok. 50 proc. udziałem w rynku, są czytniki marki Kindle. Drugie miejsce zajmują urządzenia firmy Onyx, a następną są urządzenia firm Pocketbook i Iriver. Polscy e-czytelnicy sprowadzają też prywatnie czytniki niesprzedawane w Polsce jak Sony, Kobo i Nook.

Dynamicznie rośnie również liczba sprzedawanych tabletów, natomiast mniej popularne jest czytelnictwo przy użyciu telefonów komórkowych, chociaż co piąty polski internauta dysponuje smartfonem. Oprócz aplikacji zagranicznych korzysta się również z polskich rozwiązań firm Woblink, Nexto i Virtualo, które są powiązane z księgarniami, gdzie można kupić książki.

Szacuje się, że w 2011 roku sprzedaż e-booków zamknęła się w kwocie 9-11 mln złotych.

Audiobooki

W 2011 roku oferta publikacji audio wzrosła znacząco, bo o 17 proc., z 1680 w roku poprzednim do 1960 tytułów. W 2011 roku wartość segmentu audio wzrosła o 6 proc. – z 21,7 do 23,1 mln zł. Średnia cena audiobooków wynosiła w 2011 roku blisko 30 zł i wzrastała w poprzednich latach, co jest uważane za jeden z powodów rozwoju piractwa internetowego i dominującej pozycji serwisu Chomikuj.pl jako dystrybutora plików z audiobookami.

Wyraźnie rośnie udział w sprzedaży plików MP3, kupowanych za pośrednictwem e-sklepów internetowych Audioteka.pl, Nexto.pl, Virtualo.pl czy Audiobook.pl, jak też z merlin.pl czy empik.com.

W dalszym ciągu problemem jest stawka podatku VAT, która od początku 2011 roku jest znacznie wyższa niż w przypadku książki papierowej i wynosi 23 proc..

Rynek audiobooków w latach 2007-2011

Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba wydawców audiobooków	23	31	43	55	72
Wartość sprzedaży w mln zł	10,1	16,8	19,9	21,7	23,1
Liczba oferowanych tytułów	400	1100	1420	1680	1960
Procentowy wzrost liczby tytułów	233%	175%	29%	18%	17%

10 NAJWIĘKSZYCH WYDAWNICTW LITERACKICH

- **Albatros (120 nowych tytułów)** – wydawnictwo założone w 2000 roku znane jest jako “fabryka bestsellerów”. Publikuje głównie świetnie sprzedających się zagranicznych autorów, takich jak Harlan Coben, Dan Brown (we współpracy z wydawnictwem Sonia Draga), Stephen King, Joseph Heller, Ken Follett, Mario Puzo, Frederick Forsyth, Ian McEwan i wielu innych.
- **Czarne (47 nowych tytułów)** – założone w 1996 roku. Wydaje współczesną prozę polską i środkowoeuropejską, eseistykę i reportaże. Autorzy: Jacek Hugo-Bader, Wojciech Tochman, Andrzej Stasiuk, Krzysztof Varga, Maciej Zaremba, Mariusz Szczygieł. czarne.com.pl
- **Muza (101 nowych tytułów)** – wydawnictwo założone w czerwcu 1989 roku wydaje wiele serii beletrystyki i eseistyki. Oficyna inwestuje w zakup praw autorskich do światowej literatury pięknej. Publikuje wielu zagranicznych autorów, takich jak Roberto Bolaño, Carlos Ruiz Zafón, Daniel Silva, Vladimir Nabokov i Arturo Pérez Reverte. www.muza.com.pl
- **Prószyński i S-ka (176 nowych tytułów)** – wydawnictwo działa od 1990 roku, od tego czasu udało się mu wypromować wiele nowych nazwisk polskiej literatury popularnej. Wydaje również książki znanych twórców SF i literatury kryminalnej. proszynski.pl
- **Rebis (134 nowe tytuły)** – sukces wydawnictwo osiągnęło przez stałe poszerzanie profilu – beletrystyka to ok. 45 proc. oferty. W ostatnich latach publikuje coraz więcej książek non-fiction, poradników

psychologicznych, poradników dla rodziców, literatury popularnonaukowej. Podobnie jak inni wydawcy beletrystyki wydaje większość książek w długich seriach. rebis.com.pl

- **W.A.B. (100 nowych tytułów)** - choć w ofercie znajduje się wielu znanych autorów zagranicznych, w czołówce znajdują się polscy autorzy (Joanna Bator, Jacek Dehnel, Mariusz Czubaj). Wydawnictwo wypromowało większość nowych nazwisk polskiej literatury. Od 2000 roku oficyna sprzedała ponad 300 praw do przekładów, na rynek niemiecki, francuski, rosyjski, brytyjski i środkowoeuropejski. W.A.B. sprzedało też w Polsce prawa do kilkudziesięciu adaptacji filmowych i teatralnych. W 2011 roku W.A.B. przejął Empik. wab.com.pl
- **Weltbild/Świat Książki (106 nowych tytułów)** – właściciel największego klubu wysyłkowego (550 tys. członków) oraz sieci księgarń (40). Firma wydaje książki najpopularniejszych polskich autorów (Jerzy Pilch, Manuela Gretkowska, Janusz Głowacki, Michał Witkowski), ale całość oferty jest znacznie szersza. W 2011 roku Świat Książki (wcześniej część koncernu Bertelsmann Group) przejęła niemiecka grupa Weltbild. swiatksiazki.pl
- **Wydawnictwo Literackie (107 nowych tytułów)** – wydawca wielu ważnych polskich autorów, zajmuje się też promocją nowych tytułów literatury obcej i krajowej – autorów takich jak Jacek Dukaj, Katarzyna Grochola, Dorota Terakowska, Olga Tokarczuk, Ignacy Karpowicz. Oprócz literatury ambitnej wydaje też thrillery, powieści sensacyjne i lektury dla kobiet. wydawnictwoliterackie.pl
- **Znak (191 nowych tytułów)** – wydawca literatury pięknej, eseistyki i reportaży, jak również literatury dziecięcej. Publikuje wielu znakomitych autorów (Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, Józef Tischner, Paweł Huelle, Leszek Kołakowski, Małgorzata Szejnert). znak.com.pl
- **Zysk i S-ka (ok. 200 tytułów)** – beletrystyka dla dorosłych daje spółce około 80 proc. przychodów. Wydawnictwo promuje polskich autorów (m.in. Małgorzatę Kalicińską – obecnie najpopularniejszą autorkę literatury dla kobiet i Wojciecha Cejrowskiego – znanego podróżnika, pisarza i dziennikarza). W obszarze fantastyki oficyna jest jedną z wiodących na rynku. www.zysk.com.pl

TLUMACZENIA LITERATURY POLSKIEJ

Tradycja przekładów literatury polskiej na inne języki sięga XVI wieku. Tłumaczono wówczas twórczość poetów polskiego renesansu; później popularnością cieszyły się XVII i XVIII-wieczne teksty powieściowe.

Spośród pisarzy współczesnych największym zainteresowaniem cieszą się wciąż utwory Stanisława Lema (1019 przekładów całych książek + 77 utworów w antologiach), Ryszarda Kapuścińskiego (365), Witolda Gombrowicza (360 +43), Czesława Miłosza (303 + 118), Sławomira Mrożka (239+ 67), Andrzeja Sapkowskiego (200), Wisławy Szymborskiej (195 + 146), Janusza Korczaka (146 + 24), Zbigniewa Herberta (144 + 100), Tadeusza Różewicza (139 + 167), Jarosława Iwaszkiewicza (124 + 153), Brunona Schulza (109 + 32), Jerzego Andrzejewskiego (101 + 38), Andrzeja Szczypiorskiego (98 + 9), Andrzeja Stasiuka (93 + 29), Olgi Tokarczuk (89 + 17), Tadeusza Konwickiego (84 + 8) i Hanny Krall (72 + 13). Odrębnym zjawiskiem jest popularność humorystycznych kryminałów Joanny Chmielewskiej (449) w Rosji, które osiągają tam gigantyczne nakłady.

Z klasyków literatury polskiej najczęściej tłumaczy się dzieła Henryka Sienkiewicza (783 + 58), Adama Mickiewicza (152 + 146), Bolesława Prusa (141 + 34), Władysława Stanisława Reymonta (91 + 36), Józefa Ignacego Kraszewskiego (89 + 28) czy Witkacego (85 + 36).

Jeśli jednak za kryterium popularności pisarza przyjąć liczbę języków, na które przełożono jego utwory, to najczęściej tłumaczonymi pisarzami okazują się Tadeusz Różewicz (49 języków), Czesław Miłosz (44), Wisława Szymborska (43), Stanisław Lem (42), Zbigniew Herbert (40), Jarosław Iwaszkiewicz (38), Sławomir Mrozek (38), Ryszard Kapuściński (36), Witold Gombrowicz (35), Janusz Korczak (34), Bruno Schulz (33), polski papież Karol Wojtyła (30) i Jerzy Andrzejewski (29), Olga Tokarczuk (28), Tadeusz Konwicki (25), Andrzej Stasiuk (25), Andrzej Szczypiorski (23), Paweł Huelle (20) i Antoni Libera (20).

W latach 2000-2011 najwięcej utworów z literatury polskiej przetłumaczono na język rosyjski (1289 pozycji), niemiecki (992), francuski (557), a w dalszej kolejności angielski (474), czeski (374), hiszpański (349), litewski (275), włoski (322), węgierski (251) i serbski (215).

LITERATURA ZAGRANICZNA

Zagraniczne publikacje to olbrzymia część rynku. W 2011 roku, z liczby 31 515 wydanych ogółem tytułów, tłumaczenia stanowiły ponad 26 proc (8 094).

Tłumaczenia w 2011 roku

Język oryginału	Tytuły	W tym literatura piękna dla dorosłych
Angielski	4 271	1 511
Niemiecki	680	125
Francuski	514	119
Włoski	314	42
Hiszpański	193	65
Rosyjski	156	60
Szwedzki	131	131

TARGI KSIĄŻKI

Warszawskie Targi Książki / targi-ksiazki.waw.pl – w trzeciej edycji targów, zorganizowanych przez grupę wydawców i firmę wystawienniczą Murator Expo w maju 2012, wzięło udział 500 wystawców z Polski i zagranicy, odwiedziło je niemal 40 tys. osób. Pomimo że impreza odbyła się dopiero po raz trzeci, Warszawa ma długą tradycję organizowania targów książki, od 1956 do 2010 roku w stolicy odbywały się Międzynarodowe Targi Książki.

Targi w Krakowie / targi.krakow.pl – 15. edycja targów potwierdziła rosnący status tej imprezy. Krakowskie targi stają się obowiązkowym punktem w jesiennym kalendarzu wszystkich liczących się w Polsce wydawnictw. W 2011 roku w targach wzięło udział 539 wystawców z całej Polski. Targi odwiedziło ponad 35 tys. osób.

BESTSELLERY ROKU 2011

(Źródło: Gazeta Wyborcza)

Kategoria „literatura piękna”

1. „Cmentarz w Pradze”, Umberto Eco (Noir sur Blanc)
2. „Gra o tron”, George R.R. Martin (Zysk i S-ka)
3. „Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet”, Stieg Larsson (Czarna Owca)
4. „Dziewczyna, która igrała z ogniem”, Stieg Larsson (Czarna Owca)
5. „Zamek z piasku, który runął”, Stieg Larsson (Czarna Owca)
6. „Alef”, Paulo Coelho (Drzewo Babel)
7. „Trucicielka”, Eric-Emmanuel Schmitt (SIW Znak)
8. „Niemiecki bękart”, Camilla Läckberg (Czarna Owca)
9. „Cukiernia Pod Amorem. Hryciowie”, Małgorzata Gutowska-Adamczyk (Nasza Księgarnia)
10. „Syrenka”, Camilla Läckberg (Czarna Owca)

Kategoria „literatura faktu”

1. „Marzenia i tajemnice”, Danuta Wałęsa (Wydawnictwo Literackie)
2. „Każdy szczyt ma swój Czubaszek”, Artur Andrus i Maria Czubaszek (Prószyński i S-ka)
3. „Bóg, kasa i rock'n'roll”, Szymon Hołownia i Marcin Prokop (SIW Znak)
4. „Podróże małe i duże, czyli jak zostaliśmy światowcami”, Wojciech Mann i Krzysztof Materna (SIW Znak)
5. „Steve Jobs”, Walter Isaacson (Insignis)
6. „Jedź, módl się, kochaj”, Elizabeth Gilbert (Rebis)
7. „Podróżnik WC”, Wojciech Cejrowski (Bernardinum)

8. „Makatka”, Katarzyna Grochola i Dorota Szelałowska (Wydawnictwo Literackie)
9. „Villas. Nic przecież nie mam do ukrycia” Iza Michalewicz i Jerzy Danilewicz (Świat Książki)
10. „Złote żniwa”, Jan Tomasz Gross i Irena Grudzińska-Gross (SIW Znak)

Kategoria „dla dzieci i młodzieży”

1. „Pałac Północy”, Carlos Ruiz Zafón (Muza)
2. „Dziedzictwo”, Christopher Paolini (Mag)
3. „Światła września” Carlos Ruiz Zafón (Muza)
4. „Poczytaj mi, mamo. Księga pierwsza” (Nasza Księgarnia)
5. „Przed świtem”, Stephenie Meyer (Wydawnictwo Dolnośląskie)
6. „Osaczona. Dom Nocny 5”, Kristin Cast i P.C. Cast (Książnica)
7. „Monster High 1. Upiorna szkoła”, Lisi Harrison (Bukowy Las)
8. „Księżę Mgły”, Carlos Ruiz Zafón (Muza)
9. „Zmierzch”, Stephenie Meyer (Wydawnictwo Dolnośląskie)
10. „Ania z Wyspy Księcia Edwarda” Lucy Maud Montgomery (Wydawnictwo Literackie)

W ostatnich latach najwięcej bestsellerów ukazało się nakładem następujących wydawnictw: Znak, Albatros, Wydawnictwo Literackie, Zysk i S-ka, Czarna Owca, Fabryka Słów, Muza, Rebis, Prószyński i S-ka, Otwarte, Insignis, Nasza Księgarnia.

NAGRODY LITERACKIE

Nagroda literacka Nike to prestiżowe wyróżnienie dla najlepszej polskiej książki roku. Zwycięzca wyłaniany jest w trzyetapowym konkursie. Pierwszy etap to przyznanie przez jury 20 nominacji, które ogłaszane są w maju, następnie siedmiu finalistów we wrześniu- z tej grupy wyłaniany jest zwycięzca. Zwyczajowo przyznawana jest ona w październiku. Autor nagrodzonej książki otrzymuje statuetkę NIKE dłuta Gustawa Zemły oraz nagrodę pieniężną w wysokości 100.000 złotych. Przyznawana od 1997 roku nagroda promuje głównie powieści. Konkurs dotyczący tylko autorów żyjących. nike.org.pl

Laureaci:

- 2011 – „Pióropusz”, Marian Pilot
- 2010 – „Nasza klasa” Tadeusza Słobodzianka
- 2009 – „Piosenka o zależnościach i uzależnieniach” Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego
- 2008 – „Bieguni” Olgi Tokarczuk
- 2007 – "Traktat o łuskaniu fasoli " Wiesława Myśliwskiego

Nagroda Literacka Gdynia – doroczna nagroda, przyznawana od 2006 roku przez Prezydenta Miasta Gdynia. Wręczana w trzech kategoriach (proza, poezja, eseistyka) autorom najlepszych książek wydanych w poprzednim roku. Nagroda wynosi 50 000 złotych. nagrodaliterackagdynia.pl

Laureaci 2012:

- Proza – „Włoskie szpilki”, Magdalena Tulli
- Poezja – „Rezydencja surykatek”, Marta Podgórnik
- Esej – „Opis krainy Gog”, Marian Sworzeń
- Specjalna Nagroda Osobna – „Spotkanie z Ablem”, Mieczysław Porębski

Laureaci 2011:

- Proza – „Obsoletki”, Justyna Bargielska
- Poezja – „Pogłos”, Ewa Lipska
- Esej – „Samobójstwo jako doświadczenie wyobraźni”, Stefan Chwin
- Specjalna Nagroda Osobna – „Poems”, Andrzej Sosnowski

Literacka Nagroda Europy Środkowej ANGELUS – wyróżnienie przyznawane jest środkowoeuropejskiemu autorowi najlepszej książki prozatorskiej wydanej po polsku. Jest zarazem najwyższą finansowo (150 tys. zł)

nagrodą literacką w Polsce. W roku 2011 nagrodę otrzymała Swietłana Aleksijewicz z Białorusi za „Wojna nie ma w sobie nic z kobiety” wydanej w Polsce przez Wydawnictwo Czarne. www.angelus.com.pl

Nagroda Fundacji im. Kościelskich przyznawana jest od 1962 roku przez Fundację im. Kościelskich - jedną z najstarszych polskich instytucji kulturalnych, działającą w Genewie. Powstała ona na mocy testamentu zmarłej w lipcu 1959 Moniki Kościelskiej, wdowy po Władysławie Auguście. Laureatów, którzy nie przekroczyli 40. roku życia wybiera jury, powoływane przez Radę Fundacji i pełniące swoją funkcję honorowo. Oceniany jest dotychczasowy dorobek pisarzy, ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich książek w kategoriach prozy, poezji i eseju. Wartość nagrody zwanej „polskim Noblem dla młodych pisarzy” nie jest stała, wynosi w przybliżeniu kilkadziesiąt tysięcy złotych. Ostatni laureaci: Andrzej Franaszek (2011), Marcin Kurek (2010), Tadeusz Dąbrowski (2009), Jacek Dukaj (2008), Mikołaj Łoziński (2007). koscielscy.pl

Paszport Polityki jest nagrodą ustanowioną w 1993 r. przez tygodnik Polityka przyznawaną twórcom w sześciu kategoriach: literatura, film, teatr, muzyka poważna, plastyka (sztuki wizualne) i estrada oraz od roku 2002 nagrodę specjalną kreator kultury za osiągnięcia w krzewieniu kultury. Ostatni laureaci w kategorii literatura: Mikołaj Łoziński (2011), Ignacy Karłowicz (2010), Piotr Paziński (2009), Sylwia Chutnik (2008), Michał Witkowski (2007). polityka.pl

Nagroda Fandomu Polskiego imienia Janusza A. Zajdla jest coroczną nagrodą w dziedzinie fantastyki, przyznawaną przez miłośników fantastyki autorom najlepszych polskich utworów literackich. Nagroda przyznawana jest w dwóch kategoriach: powieści i opowiadania. Ostatni laureaci: Maja Lidia Kossakowska za powieść „Grillbar Galaktyka” (Fabryka Słów), Jakub Ćwiek za opowiadanie „Bajka o trybach i powrotach” (Runa). zajdel.fandom.art.pl

Konkurs Polskiej Sekcji IBBY „Książka Roku” – promuje wartościowe literacko i artystycznie polskie książki dla dzieci. Nagrody i wyróżnienia przyznawane są w trzech kategoriach: pisarz, ilustrator oraz upowszechnianie czytelnictwa. W roku 2011 laureatami zostały: Joanna Klara Teske za „Pies w Krainie Wędrującej Nocy”, Zofia Beszczyńska za „Jajko księżycy”, Iwona Chmielewska za ilustracje i tekst „Pamiętnika Blumki” w opracowaniu graficznym Doroty Nowackiej i Agata Dudek za ilustracje do książki „Wędrując po niebie z Janem Heweliuszem” Anny Czerwińskiej-Rydel według projektu graficznego Małgorzaty Frąckiewicz, a także Ewa Świerżewska za upowszechnianie czytelnictwa. www.ibby.pl

POZIOM CZYTELNICTWA

Grupa odbiorców książek od wielu lat utrzymywała się na stałym poziomie, aż do 2008 roku, gdy Biblioteka Narodowa ogłosiła, że jedynie 38 % Polaków przeczytało co najmniej jedną książkę w ciągu ostatniego roku. W 2010 roku poziom czytelnictwa wzrósł do 44 %, przy czym zmieniła się metodologia badań. Następne badanie zostanie przeprowadzone w 2012 roku.

	Czytający	Kupujący
2002	56 %	37 %
2004	58 %	40 %
2006	50 %	33 %
2008	38 %	23 %
2010	44 %	-----

Biblioteka Narodowa

Jakie książki Polacy kupują najchętniej?

Gatunek literatury	Odsetek kupujących
Encyklopedie, słowniki i poradniki	23 %
Książki szkolne, lektury	15 %

Romanse	13 %
Non-fiction (listy, wspomnienia, biografie)	11 %
Książki dla dzieci i młodzieży	11 %
Powieści kryminalne	9 %
Fantastyka	8 %
Książki religijne	5 %
Literatura fachowa	4 %
Eseistyka	2 %

Biblioteka Narodowa

Jaką literaturę Polacy czytają najchętniej?

Gatunek literatury	Odsetek czytających
Literatura fachowa	11 %
Non-fiction (listy, wspomnienia, biografie)	15 %
Powieści kryminalne	22 %
Fantastyka	10 %
Książki szkolne	4 %
Encyklopedie, słowniki i poradniki	9 %
Książki religijne, ezoteryka	1 %
Romanse	19 %
Książki dla dzieci i młodzieży	9 %
Eseistyka	3 %

Biblioteka Narodowa

BIBLIOTEKI

Biblioteki publiczne tworzą sieć 8 342 placówek. Ich liczba spada od początku lat 90-tych. Od 2004 roku spada również ilość czytelników. Wyższe uczelnie rozwijają sieć bibliotek cyfrowych.

W ramach Programu Rozwoju Bibliotek, realizowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności oraz Fundację Billa i Melindy Gates, we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego do polskich bibliotek dostarczony zostanie sprzęt multimedialny i teleinformatyczny. Program ma pomóc bibliotekom w małych miejscowościach przekształcić się w centra wiedzy i aktywności lokalnej.

W 2009 roku, z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, uruchomiono projekt Biblioteka+, którego celem jest renowacja i internetyzacja bibliotek, szkolenia bibliotekarzy oraz wprowadzenie systemu katalogowego MAK+.

Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
197	192	184	178	171	172	170